

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetimlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi : KKTC Örneği

DOI: 10.26466/opus.723883

*

Oksana Manolova Yalçın* – Bilin Engin Davut **

* Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kayseri/Türkiye

E-Posta: oxanamanolova@gmail.com

ORCID: [0000-0001-5215-2717](https://orcid.org/0000-0001-5215-2717)

** Öğretmen, Yakın Doğu İlkokulu, Lefkoşa/KKTC

E-Posta: bilinengin@yahoo.com

ORCID: [0000-0002-9374-4521](https://orcid.org/0000-0002-9374-4521)

Öz

Bu araştırma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde İlkokul müdürlerinin ders denetimlerine ilişkin öğretmen görüşlerini değerlendirilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2015 – 2016 eğitim-öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı İlköğretim Dairesine bağlı devlet ilkokulunda görev yapan 1148 öğretmen ve özel ilkokulda görev yapan 424 öğretmen olmak üzere toplam 1572 öğretmen oluşturmaktadır. Tabakalı örnekleme yoluyla araştırmanın örneklemini, güven düzeyi % 95 ve hata payı %5 alınarak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin beş ilçesinden devlet ilköğretim okulunda görev yapan 289 öğretmen ve özel ilköğretim okulunda görev yapan 202 öğretmen olmak üzere toplam 491 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma 497 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak Bilge (2014) tarafından hazırlanan "İlkokul müdürlerinin ders denetimlerine ilişkin öğretmen görüşleri" ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma bulgularına göre; ilkokul müdürlerinin ders denetimine ilişkin öğretmenler görüşleri cinsiyet, okul türü, bölge, hizmet yılı ve denetim süresi değişkenlere göre incelenmiştir. Öğretmen görüşlerine göre; hem ölçek düzeyinde hem planlama, sınıf yönetimi ve iletişimi, sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutlarında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devlet ve özel ilkokullarında müdürlerin denetimleri "biraz katılıyorum" düzeyindedir. Ölçekte yer alan planlama, sınıf yönetimi ve iletişimi, sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutunda da, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ilkokullarında müdürlerin denetimlerine ilişkin görüşleri cinsiyet ve hizmet yılı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermez iken ($p > ,05$), okul türü, bölge ve denetim süresi değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı fark göstermiştir ($p < ,05$).

Anahtar Kelimeler: İlkokul, ilkokul müdürü, ders denetimi

The Evaluation Of The Teachers Opinions Towards The Primary School Principal Supervision:Trnc Sample

*

Abstract

The aim of this research is to define and find out the teachers' views about the classroom supervisions of primary school principals in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC). The population of this research consists of a total of 1572 teachers, 1148 teachers working in the state primary school and 424 teachers working in the private primary school that affiliated to the Ministry of National Education and Culture of the Turkish Republic of Northern Cyprus in the Academic year of 2015-2016. By the sampling method, this research consists of 491 teachers in total, including 289 teachers working in the state primary schools and 202 teachers working in the private primary schools from five districts of the Turkish Republic of Northern Cyprus, with a 95% confidence level and 5% significant value. This research was carried out with 497 teachers. In this research, "Teachers' Opinions Towards Primary School Principal Supervision Evaluation Form" was used as a data collection which is being prepared by Esra Bilge in 2014 in Turkey.

According to the findings of this research, the teachers' views were examined on the variables of the gender, the school type, the places, the total years of the service and the time allocated for the classroom supervision of the school principals. According to the teachers' views about the supervision of the principals in the public and private primary schools of the Turkish Republic of Northern Cyprus; both at the scale level and in the dimensions of planning, classroom management and communication, classroom activities and student orientation, is at the level of "I agree". In the dimensions of planning, classroom management and communication, classroom activities and student orientation in the scale, the teachers' views about the supervision of the principals in the Turkish Republic of Northern Cyprus do not show a statistically significant difference on the scale in terms of gender and years of service ($p>.05$). However, a significant relation has been found on the school type, places and the time allotted for the classroom supervision of the school principles ($p<.05$).

Keywords: *Primary school, primary school principal, classroom supervision*

Giriş

Bir toplumu meydana getiren en önemli unsur olan bireyler ve bireyler arasındaki etkileşimdir. Bireyler arasında gerçekleşen bu ilişkiler bir düzen içinde olmalıdır. Bu nedenle, bireyler kendi aralarındaki iletişimi ve etkileşimi belli bir düzen içerisinde tutan sistemler geliştirmiştir. Eğitim sistemi ise, bu sistemlerin en başında gelir. Eğitimin en önemli amacı, düşünmeyi bilen, doğru bilgiye hızla ulaşabilen, öğrenen ve nasıl öğrenmesi gerektiğini öğrenen, özgür girişimi destekleyen, kendi kendilerine yetebilen kişiler yetiştirmektir. Kısacası eğitim, insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Bu amaçlar yerine getirilirken belli süreçlerden geçilir. Bu süreçlerde en önemli olan unsur sadece değişim ve değişime ayak uydurma olmuştur. Bu süreçlerde meydana gelen değişimlerin kontrol altında tutulması ve de değişikliklerin zamanında yapılması gerekir. Ayrıca, var olan sürecin de uygulanabilir olup olmadığı ya da var olan sürecin kalitesi daima denetlenmelidir. Başka bir ifadeyle, eğitim sisteminin etkililiğini eğitim denetimi ortaya koymaktadır. Özmen ve Güngör'ün (2008) de belirttiği gibi eğitim denetimi, hem önceden belirlenen amaçlara ulaşabilmek için hem de mevcut eğitim durumunu analiz edip değerlendirebilmek için nelerin öncelikli olduğu ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin nasıl geliştirileceğine ilişkin kuramsal ve uygulamalı olarak işlev görür.

Eğitimde denetimin amacı okul başarısını ve öğretimi geliştirmek ve öğrenci başarısını artırmaktır. Kaliteyi yükseltip başarıyı artırmak için denetimin büyük bir önemi vardır. Eğitim denetiminin diğer önemli bir amacı ise, öğretmenlerin mesleki gelişiminin sağlanması, eğitim amaçlarının gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi, öğretim yöntemlerinin geliştirilmesinin sağlanması ve eğitimin değerlendirilmesinin geliştirilmesi gibi eylemlerdir.

Okulların, öğrencileri yetiştirip etkili bir eğitim sağlayabilmeleri için en önemli konularından biri iyi yönetilmeleridir. İyi yönetim de kuşkusuz iyi bir yönetici sayesinde olur. İyi yönetimin vazgeçilmez parçası ise denetimdir. Çünkü denetim, hızlı değişim ve gelişime ayak uydurmak için çok önemli bir süreçtir. Özden (2013), öğrencileri bilgi çağında başarılı bir birey olarak yetiştirmenin temelinde öğretmenin görevi olduğunu, öğretmenin de bu görevi yerine getirebilmesi için kendini geliştirebilmesine imkân sağlayacak ve onu motive edecek liderlik özelliğine sahip okul yöneticilerin olması gerektiğini

ileri sürmektedir. Başka bir ifadeyle, Taymaz'ın (2005) da belirttiği gibi denetim, sadece denetmenlerin görevi değil, aynı zamanda okulun işleyişiyle daha yakından ilgili olan ve okulla her an içli dışlı olan okul yöneticilerin de görevi olduğu unutulmamalıdır. Okul yönetiminde amaç, okulun belirlenen hedef ve amaçlarına uygun olarak eğitimin sürdürülebilmesidir. Burada da en önemli kişi kuşkusuz okul yöneticisi yani, okul müdürüdür. Okul müdürü görev yaptığı okulda hem yönetim görevinden hem eğitim denetiminden sorumludur.

Okul müdürlerinin okulun işleyişiyle ilgili olarak birçok görevi vardır. Bunlardan bazıları; bir öğretim yılı içinde okulun belirlemiş olduğu amaçların yerine gelmesini sağlamak, okulun amaçlarına uygun olarak yaşatılmasını sağlamak, okul ve sınıf içindeki uygulamaları denetlemektir. Bütün bu görevleri sağlamak için de denetime ihtiyaç vardır. Dinamik bir süreç olan eğitim sistemi denetim olmadan asla başarılı olamaz. Okullarda hem çalışanlar hem de öğrenciler açısından denetim yapılmalı ve anında dönüt verilmelidir. Bunun için de okul müdürü haber vererek ya da vermeden sınıfları ve dersleri, gözlem yaparak denetleyebilir ve eğitim-öğretim sürecini izleyebilir (Şişman, 2002). Jwaideh'e (1984) göre ise, etkili bir müdürün sahip olması gereken özelliklerin başında esneklik, yeniliği destekleyen ve okulun amaçlarını oluşturabilen özellikler gelmektedir (akt. Sharp ve Walter, 2003).

İlköğretim okullarında görev yapan müdürlerin bir eğitim yılı içinde görev ve sorumluluklarının fazla olması, okul müdürlerinin denetmenlik rollerini yerine getirememelerine neden olmuştur (Ergen ve Eşiyok, 2017). Oysa diğer görevler gibi, denetimin de önemi göz önünde bulundurularak, sınıf içi aktiviteler denetlenmeli ve bu denetimin etkili olabilmesi için müdürlerin öğretmenlere denetimin hemen ardından geliştirici dönüt vermeleri beklenmektedir.

İlgili alan yazında, Türkiye'de (Koşar ve Buran, 2019; Tonbul, ve Baysülen, 2017; Yeşil ve Kış, 2015; Bilge, 2014; Uçar, 2012; Danışmaz, 2011; Peker ve Selçuk, 2011; Koçak ve Helvacı, 2011; Kurt, 2009; Göktaş, 2008; İnal, 2008; Bakır, 2007) ve diğer ülkelerde (Spaulding, 2010; Minnear-Peplinski, 2009; Plowright, 2008; Glanz, Sullivan ve Shulman, 2007; Peryman, 2007; Williams, 2007; Atkins, 2006) okul müdürlerinin okul yönetme yeterliklerine ve okullarında gerçekleştirdikleri denetim sürecine ilişkin birçok araştırmaya rastlamak mümkündür. Bu araştırmaların ortak bulgular arasında: okul müdürü

tarafından yapılan ders denetimlerinin çoğunlukla bir eğitim döneminde sadece bir kez yapıldığı, objektif esaslara göre yapılmadığı, yol gösterme, yardım etme, etkili iletişim, araç – gereçlerin sağlanması, anında dönüt verilmesi, öğretmenin motive edilmesi ve hizmet içi eğitimlerin artırılması öğretmenlerin ders denetiminden beklentileri arasında yer aldığı saptanmıştır. KKTC’de eğitim denetimi konusunda çok az sayıda araştırma mevcuttur (Manolova Yalçın ve Ayan, 2020; Bıkmaz, 2018). Doğrudan okul müdürlerinin eğitim denetimi sürecine ilişkin ise herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Dolayısıyla, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC) özel ve devlet ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin, ilkokul müdürlerinin ders denetimlerine ilişkin görüşlerinin neler olduğu bu araştırmanın genel amacını oluşturmuştur. Bu genel amaç çerçevesinde cevap aranan alt amaç soruları şunlardır:

1. İlkokullarda görev yapmakta olan müdürlerin ders denetimleri (planlama, sınıf yönetimi ve iletişimi, sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutları) ile ilgili öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

2. İlkokul müdürlerinin ders denetimleriyle ilgili olarak planlama, sınıf yönetimi ve iletişimi, sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutlarında öğretmenlerin görüşleri arasında cinsiyet, okul türü, ilçe (KKTC merkezi yönetim kuruluşu bakımından altı ilçeden oluşmaktadır. (KKTC İçişleri Bakanlığı, 2020)), meslekteki toplam hizmet yılı ve müdürlerin ders denetimine ayırdıkları süre değişkenlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

KKTC İlköğretim okullarında görevli okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin öğretmen görüşlerine göre belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, betimsel araştırma türlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte veya var olan bir olayı olduğu şekliyle tanımlamayı amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Bir konuya ilişkin katılımcıların görüşleri veya ilgi, beceri, yetenek, tutum gibi özelliklerini belirlemeyi amaçlayan ve başka araştırmalara göre görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan çalışmadır (Frankel ve Wallen, 2006, akt. Büyüköztürk ve diğerleri, 2014, s.177).

Everen ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, 2015 – 2016 eğitim-öğretim yılında KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı özel ve devlet ilkokullarında görev yapmakta olan 1572 öğretmen oluşturmaktadır. Tüm ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlere ulaşmak mümkün olmadığından dolayı, tabakalı örnekleme yoluyla belirlenen bu araştırmanın örneklemini, güven düzeyi % 95 ve hata payı %5 alınarak, KKTC'nin beş ilçesinden devlet ilköğretim okulunda görev yapan 289 öğretmen ve özel ilköğretim okulunda görev yapan 202 öğretmen olmak üzere toplam 491 öğretmen oluşturmaktadır. Anket dönüş yüzdesini yüksek tutmak için dağıtılan örneklem sayısı, her bölgede uygulanması gereken rakamdan daha fazla tutulmuş ve bu çalışmada gereken sayıdan (491) fazla bir sayıyla (497) istatistiksel işlemler yapılmıştır. Araştırmaya katılan, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin değişkenlere göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. İlköğretim öğretmenlerinin değişkenlere göre dağılımı

Değişken	Kategori	Sayı	%
Cinsiyet	Kadın	329	66
	Erkek	168	34
İlçe	Lefkoşa	216	43
	Gazimağusa	105	21
	Girne	108	22
	Güzelyurt	38	8
	İskele	30	6
Okul türü	Özel	204	41
	Devlet	293	59
Hizmet yılı	0 - 5	110	22
	6 - 10	54	11
	11 - 15	49	10
	16 - 20	87	17
	21 ve üzeri	197	40
Denetim süresi	0 – 3 saat	424	85
	4– 6 saat	38	8
	7 saat ve üzeri	35	7

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin değişkenlere göre dağılımlarına bakıldığında; öğretmenlerin %66'sı kadın ve %34'ünün erkek; öğretmenlerin %43'ü Lefkoşa'da, %21'i Gazimağusa'da, %

22'si Girne'de, %8'i Güzelyurt'ta ve %6'sının İskele'de görev yapmakta (Lefke ilçesinde görev yapmakta olan öğretmenleri araştırmaya katılmaya kabul etmedi); öğretmenlerin %41'i özel ilkokulda, %59'u ise devlet ilkokullarında görev yapmakta; öğretmenlerin %85'inin 0-3 yıl, %8'inin 4-6 yıl ve %7'sinin 7 yıl ve üzerinde meslekteki hizmet yılı aralığında olduğu; öğretmenlerin %85'i 3 saate kadar, %8'i 4-6 saat ve %7'si 7 saat ve üzeri müdürlerin ders denetimine ayırdıkları süre olduğu görüşünde olduğu görülmektedir.

Veri Toplama

Veri toplama aracı olarak, Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 2011 yılında hazırlanan "Öğretmen Denetim Rehberi"nde yer alan Öğretmen Değerlendirme Formu'ndan faydalanarak Bilge'nin (2014) geliştirdiği "İlkokul Müdürlerini Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri" ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, okul müdürlerinin ders denetimlerinin öğretmen görüşlerine göre belirlenmesini sağlayacak 32 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 18'i olumlu, 14'ü olumsuz olmak üzere toplam 32 maddeden, planlama, sınıf yönetimi ve iletişimi ve sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin planlama boyutunun Cronbach alpha güvenirlik kat sayısı $\alpha = .93$, sınıf yönetimi ve iletişimi boyutunun $\alpha = .96$ ve sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutunun $\alpha = .97$ olarak hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda faktör yük değerlerinin üç faktör için de .464 ile .801 arasındadır. Üç faktörlü olarak saptanan ölçeğin planlama boyutundaki faktör yük değerleri .603 ile .763, sınıf yönetimi ve iletişimi boyutundaki faktör yük değerleri .563 ile .786 ve sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutundaki faktör yük değerleri .629 ile .801 arasındadır.

Bu araştırmada kapsamında ise, "İlkokul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri" ölçeğinin tümünün Cronbach alpha güvenirlik kat sayısı $\alpha = .98$ değerindedir. Boyutlar itibariyle ölçeğin planlama boyutunun $\alpha = .95$, sınıf yönetimi ve iletişimi boyutunun $\alpha = .96$ ve sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutunun $\alpha = .98$ olarak hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda faktör yük değerlerinin üç faktör için de .483 ile .902 arasındadır. Üç faktörlü olarak saptanan ölçeğin planlama boyutundaki faktör yük değerleri .817 ile .910, sınıf yönetimi ve iletişimi boyutundaki faktör yük değerleri .626 ile .915 ve sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutundaki faktör yük değerleri .745 ile .904 arasındadır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amaçları doğrultusunda hazırlanan ölçeklerle toplanan veriler üzerinde istatistiksel çözümlerinin yapılabilmesi için SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Veri toplama aracı, toplam 32 likert türü ifadenin yer aldığı ölçekten oluşmaktadır. “İlkokul müdürlerinin ders denetimine ilişkin öğretmen görüşleri” ölçeğinde yer alan ifadelerin puanlamaları; 1-1,79 arası “hiç katılmıyorum”; 1,80 – 2,59 arası “katılmıyorum”; 2,60 – 3,39 arası “biraz katılıyorum”; 3,40 – 4,19 arası “katılıyorum” ve 4,20 – 5.00 arası “tamamen katılıyorum” şeklinde belirlenmiştir. Verilerin analizinde “İlkokul müdürlerinin ders denetimine ilişkin boyutlarını kullanma sıklığına ilişkin betimsel istatistiksel değerlerinin aritmetik ortalaması ve standart sapması hesaplanmıştır. Araştırmanın alt problemlerine ilişkin çıkarımsal istatistiklerde ise, cinsiyet ve okul türüne ilişkin analizlerde t-testi; bölge, denetim süresi ve hizmet yılına ilişkin analizlerde Tek Yönlü ANOVA kullanılmıştır. Anlamlı farklılık çıkması durumunda ise Scheffe testi uygulanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MEKB) İlköğretim Dairesine bağlı ilkokullarda görev yapmakta olan öğretmenlerin, ilkokul müdürlerinin ders denetimlerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetimlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Bu başlık altında KKTC'de uygulanan ilkokul müdürlerinin ders denetimiyle ilgili öğretmen görüşlerinin betimsel istatistik değerleri boyutlara göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. İlkokul müdürlerinin ders denetimiyle ilgili öğretmen görüşlerinin boyutlara göre dağılımı

Ders denetim boyutları	$\bar{X}$	ss
Planlama	3,06	1,20
Sınıf yönetimi ve iletişimi	2,96	1,11
Sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme	2,97	1,18
Genel toplam	3,00	2,70

Tablo 2'ye göre, öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimleri ile ilgili ölçekteki görüşleri incelendiğinde, ortalama değer ($\bar{X}=3,00$) "biraz katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle, üç boyutun ortalama değerleri incelendiğinde en az denetimin sırasıyla sınıf yönetimi ve iletişimi ($\bar{X}=2,96$), ardından sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme ($\bar{X}=2,97$), ve en son da planlama ($\bar{X}=3,06$) konusunda olduğu saptanmıştır.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetiminde Planlama Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

"İlkokul Müdürlerinin Ders Denetimleri ile İlgili Öğretmen Görüşleri" ölçeğinin planlama boyutunda bulunan maddelerin betimsel istatistik değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Planlama boyutuna ilişkin maddelerin betimsel istatistik değerleri

Maddeler	$\bar{X}$	ss	Sıra
1. Okul müdürüm zamanı etkili kullanacak şekilde dersi planlayıp planlamadığımı denetler.	2,99	1,38	4
2. Okul müdürüm ders planını öğrenciyi merkez alan bir şekilde hazırlayıp hazırlamadığımı denetler.	2,84	1,24	5
3. Okul müdürüm ders planında amaç ve kazanımları belirtip belirtmediğimi denetler.	3,16	1,33	1
4. Okul müdürüm ders planımda amaca uygun yöntem ve teknikleri belirtip belirtmediğimi denetler.	3,14	1,38	2
5. Okul müdürüm ders planımda kullanacağım kaynak ve materyalleri belirtip belirtmediğimi denetler.	3,05	1,41	3
6. Okul müdürüm ders planımda vereceğim ödevleri yazıp yazmadığımı denetler.	3,16	1,31	1
Boyut Ortalaması	3,06	1,20	

Tablo 3'te ölçeğin planlama boyutundaki maddelerin ortalama değeri incelendiğinde, KKTC özel ve devlet ilkokullarda görev yapmakta olan öğretmen görüşlerine göre müdürlerin ($\bar{X}=3,06$) ders denetiminde planlamaya az önem verildiği saptanmıştır.

Tablo 3'e göre ilkokul müdürlerinin, öğretmenlerin ders planlarında ödevleri ($\bar{X}=3,16$) ve amaç ve kazanımları ($\bar{X}=3,16$) belirtip belirtmediğini

daha fazla denetlediği fakat planların öğrenciyi merkez alan bir şekilde hazırlanıp hazırlanmadığı ($\bar{X}=2,84$) üzerinde pek durmadığı belirtilmiştir.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetiminde Planlama Boyutuna İlişkin Öğretmenlerin Cinsiyet ve Okul türü Değişkenlerine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

İlkokul müdürlerinin ders denetimleriyle ilgili planlama boyutuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyet ve okul türü değişkenlerine göre bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İlköğretim öğretmenlerin cinsiyet ve okul türü değişkenlerine göre ilköğretim müdürlerinin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin görüşlerine ait bulgular (t-Testi)

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Cinsiyet	Kadın	329	3,01	1,21	495	-1,21	,227
	Erkek	168	3,15	1,19			
Okul türü	Özel	204	4,15	,63	495	26,1	,000
	Devlet	293	2,30	,89			

Tablo 4'e göre, cinsiyet değişkeni açısından KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan erkek ve kadın öğretmenler arasında müdürlerin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır [$t_{(495)} = -1,21$ $p > ,05$]. KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan kadın öğretmenlerin ($\bar{X}=3,01$) ve erkek öğretmenlerin ($\bar{X}=3,15$) okul müdürlerinin ders denetiminin planlama boyutuna yönelik görüşlerinin benzer bir şekilde "biraz katılıyorum" düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Okul türü değişkeni açısından ise, KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin ders denetiminin planlama boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur [$t_{(495)} = 26,1$, $p < ,05$]. KKTC özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin görüşleri ($\bar{X}=4,15$), devlet ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin görüşlerine ($\bar{X}=2,30$), göre anlamlı olarak daha yüksek düzeydedir.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetiminde Planlama Boyutuna İlişkin Öğretmenlerin Bölge, Denetim Süresi ve Hizmet Yılı Değişkenlerine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

İlkokul müdürlerinin ders denetimleriyle ilgili planlama boyutuna ilişkin öğretmen görüşlerinin bölge, denetim ve hizmet yılı değişkenlerine göre bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. İlköğretim öğretmenlerin bölge, denetim süresi ve hizmet yılı değişkenlerine göre ilkokul müdürlerinin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin görüşlerine ait bulgular (ANOVA)

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Sheffe
İlçe	Lefkoşa	216	3,41	1,28	492	27,687	,000	1 - 2
	Gazimağusa	105	2,43	1,13				1 - 4
	Girne	108	3,48	,85				1 - 5
	Güzelyurt	38	2,28	,67				3 - 2
	İskele	30	2,23	,35				3 - 4 3 - 5
Denetim süresi	0 - 3 saat	424	3,11	1,20	494	3,857	,022	
	4 - 6 saat	38	2,89	1,04				1 - 3
	7 ve üzeri	35	2,56	1,22				
Hizmet yılı	0 - 5 yıl	110	3,02	1,18	492	,236	,918	-
	6 - 10 yıl	54	3,17	1,17				-
	11 - 15 yıl	49	3,13	1,30				-
	16 - 20 yıl	87	3,06	1,22				-
	21 ve üzeri	197	3,02	1,19				-

Tablo 5 incelendiğinde, KKTC ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin ilçe değişkeni açısından görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmiştir [$F_{(492)}=27,687$, $p<0.05$]. Sheffe testine göre bu fark; hem Lefkoşa hem Girne bölgesi için Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçeleri arasındadır.

KKTC ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin [$F_{(3, 494)} = 3,857$, $p<0.05$] denetim süresi değişkenine ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark saptanmıştır. Uygulanan Sheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim müdürlerinin ders denetimine 3 saate kadar ($\bar{X}=3,11$) ve 7 saat ve üzeri ($\bar{X}=2,56$) ayırdıkları süre görüşüne sahip olan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark vardır.

Planlama boyutunda mesleki kıdem açısından öğretmenlerin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [$F_{(4,$

$t_{492}=0,236, p>0.05$]. Başka bir deyişle öğretmenlerin, okul müdürlerinin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin görüşleri “biraz katılıyorum” düzeyinde olup, mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetiminde Sınıf Yönetimi ve İletişimi Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

"İlkokul Müdürlerinin Ders Denetimleri ile İlgili Öğretmen Görüşleri" ölçeğinin Sınıf Yönetimi ve İletişim boyutunda bulunan maddelerin betimsel istatistik değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin maddelerin betimsel istatistik değerleri

Maddeler	X̄	ss	Sıra
1. Okul müdürüm öğrencilere isimleriyle hitap edip etmediğimi denetler.	2,48	1,11	11
2. Okul müdürüm öğrenciler, sorulara farklı cevaplar verdiğinde olumlu tepki verip vermediğimi denetler.	2,70	1,21	10
3. Okul müdürüm konuşmalarım ve davranışlarım saygı öğelerine yer verip vermediğimi denetler.	2,99	1,27	6
4. Okul müdürüm özel alana ilişkin kuram, ilke ve kavramları öğrencilerin anlayacağı biçimde anlatıp anlatmadığımı denetler.	3,05	1,32	4
5. Okul müdürüm, öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uymaları için doğru stratejiler kullanıp kullanmadığımı denetler.	3,03	1,43	5
6. Okul müdürüm öğrencilerin dikkatini çekerek onları motive edip etmediğimi denetler.	3,22	1,38	1
7. Okul müdürüm farklı düzeydeki öğrencilerin öğrenme çabalarını cesaretlendirip cesaretlendirmedığimi denetler.	2,82	1,26	9
8. Okul müdürüm öğrencilere anında dönüt ve düzeltme verip vermediğimi denetler.	3,08	1,43	3
9. Okul müdürüm öğretim sürecinde ses tonumu, jest ve mimiklerimi etkili bir şekilde kullanıp kullanmadığımı denetler.	2,98	1,35	7
10. Okul müdürüm sınıf içi çalışmalarda toplumsal ve mesleki etik değerlere uygun davranıp davranmadığımı denetler.	3,08	1,34	3
11. Okul müdürüm Türkçeyi dil kurallarına uygun ve anlaşılabilir bir biçimde kullanıp kullanmadığımı denetler.	2,97	1,38	8
12. Okul müdürüm öğretme-öğrenme sürecinde zamanı etkin kullanıp kullanmadığımı denetler.	3,12	1,36	2
Boyut ortalaması	2,96	1,11	-

Tablo 6 değerlendirildiğinde, KKTC özel ve devlet ilkokullarında görev yapmakta olan müdürlerin sınıf yönetimi ve iletişimine ilişkin denetimin az yapıldığı ($\bar{X}=2,96$) saptanmıştır. Özel ve devlet ilkokullarında görev yapmakta olan öğretmen görüşlerine göre, müdürlerin sınıf yönetimi ve iletişimi boyutunda “öğretmenlerin derste öğrencilerin dikkatini çekerek onları motive edip etmediği” ($\bar{X}=3,22$) üzerinde en fazla durduğu, fakat “derste öğretmenlerin öğrencilere isimleriyle hitap edip etmediğini” ($\bar{X}=2,48$) durumun çok az denetlediği saptanmıştır.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetiminde Sınıf Yönetimi ve İletişimi Boyutuna İlişkin Öğretmenlerin Cinsiyet ve Okul türü Değişkenlerine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

İlkokul müdürlerinin ders denetimleriyle ilgili sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyet ve okul türü değişkenlerine göre bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. İlköğretim öğretmenlerin cinsiyet ve okul türü değişkenlerine göre ilkokul müdürlerinin ders denetiminde sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşlerine ait bulgular (t-Testi)

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Cinsiyet	Kadın	329	2,30	1,12	495	-,140	,888
	Erkek	168	2,97	1,10			
Okul türü	Özel	204	3,98	,46	495	26,51	,000
	Devlet	293	2,25	,85			

Tablo 7’ye göre, cinsiyet değişkeni açısından KKTC ilkokullarında görevli öğretmenlerin, sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t_{(495)} = -,140, p >,05$]. KKTC ilköğretim müdürlerinin sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin denetim düzeyleri, hem erkek ($\bar{X}=2,97$) hem kadın ($\bar{X}=2,30$) öğretmenlerin görüşlerine göre “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

Okul türü değişkeni açısından ise, KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin ders denetiminin sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri karşılaştırıldığında anlamlı farklılık bu-

lunmaktadır [$t_{(495)} = 26,51, p < ,05$]. KKTC özel ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin müdürlerinin ders denetiminde sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri “katılıyorum” düzeyinde iken ($\bar{X}=3,98$), devlet ilkokullarında görevli öğretmenlerin ise “katılmıyorum” ($\bar{X}=2,25$) düzeyindedir.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetiminde Sınıf Yönetimi ve İletişim Boyutuna İlişkin Öğretmenlerin Bölge, Denetim Süresi ve Hizmet Yılı Değişkenlerine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

İlkokul müdürlerinin ders denetimleriyle ilgili sınıf yönetimi ve iletişim boyutuna ilişkin öğretmen görüşlerinin bölge, denetim ve hizmet yılı değişkenlerine göre bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. İlköğretim öğretmenlerin bölge, denetim süresi ve hizmet yılı değişkenlerine göre ilkokul müdürlerinin ders denetiminde sınıf yönetimi ve iletişim boyutuna ilişkin görüşlerine ait bulgular (ANOVA)

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Sheffe
İlçe	Lefkoşa	216	3,28	1,20	492	31,388	,000	1 - 2
	Gazimağusa	105	2,43	,96				1 - 4
	Girne	108	3,39	,71				1 - 5
	Güzelyurt	38	2,23	,73				3 - 2
	İskele	30	1,90	,77				3 - 4 3 - 5
Denetim süresi	0 - 3 saat	424	3,01	1,12	494	4,696	,010	1 - 3
	4 - 6 saat	38	2,86	,05				
	7 ve üzeri	35	2,43	1,04				
Hizmet yılı	0 - 5 yıl	110	2,85	1,13	492	1,161	,327	
	6 - 10 yıl	54	3,24	1,10				
	11 - 15 yıl	49	2,96	1,14				
	16 - 20 yıl	87	2,95	1,12				
	21 ve üzeri	197	2,95	1,10				

Tablo 8 incelendiğinde, KKTC ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin ilçe değişkeni açısından müdürlerinin denetim sırasında sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmiştir [$F_{(4-492)}=31,388, p<0.05$]. Hangi ilçe arasında farklılıklar olduğunu görmek için Sheffe testi uygulanmıştır. Böylece; Lefkoşa ilçesinde olan öğretmenlerin görüşleri ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçelerinde olan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark

olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte; Girne ilçesinde de olan öğretmenlerin görüşleri ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçelerinde olan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8'e göre KKTC ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin denetim süresi değişkeni açısından müdürlerin denetim sırasında sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri arasında da anlamlı fark belirlenmiştir [$F_{(2, 494)} = 4,696, p < 0.05$]. Uygulanan Sheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim müdürlerinin ders denetimine 3 saate kadar ($\bar{X} = 3,01$) ve 7 saat ve üzeri ($\bar{X} = 2,43$) ayırdıkları süre görüşüne sahip olan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark vardır.

Hizmet yılı değişkeni açısından Tablo 8 incelendiğinde ise, KKTC ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin müdürlerin denetim sırasında sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark belirlenmemiştir [$F_{(4, 494)} = 1,161, p > 0.05$]. Araştırmaya katılan tüm öğretmenlerin müdürlerin denetim sırasında sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri "biraz katılıyorum" düzeyindedir.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetiminde Sınıf İçi Etkinlikler ve Öğrenciyi Yönlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

"İlkokul Müdürlerinin Ders Denetimleri ile İlgili Öğretmen Görüşleri" Sınıf İçi Etkinlikler ve Öğrenciyi Yönlendirme boyutunda bulunan maddelerin betimsel istatistik değerleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin maddelerin betimsel istatistik değerleri

Maddeler	$\bar{X}$	ss	Sıra
1. Okul müdürüm ders planı hazırlarken bireysel farklılıkları dikkate alıp almadığımı denetlemez.	2,77	1,26	11
2. Okul müdürüm ders planımda amaca uygun etkinlikler planlayıp planlamadığımı denetlemez.	3,11	1,40	2
3. Okul müdürüm öğrenmeyi kolaylaştırmak için uygun materyal, kaynak ve etkinlik seçmede öğrencilerin özelliklerini dikkate alıp almadığımı denetlemez.	2,98	1,30	5
4. Okul müdürüm bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeleri derse yansıtıp yansıtmadığımı denetlemez.	2,98	1,36	5

Tablo 9. Sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin maddelerin betimsel istatistik değerleri (devamı)

Maddeler	$\bar{X}$	ss	Sıra
5. Okul müdürüm öğrencinin kendini ifade edebileceği fırsatlar sunup sunmadığımı denetlemez.	3,12	1,37	1
6. Okul müdürüm öğrencilerin ders içi ve ders dışı zamanlarını etkili kullanmaları için yönlendirmeler yapıp yapmadığımı denetlemez.	3,01	1,37	4
7. Okul müdürüm tüm öğrencilerin planlı ve amaçlı çalışmalarını sağlayıp sağlamadığımı denetlemez.	2,93	1,35	8
8. Okul müdürüm özel alanda gerekli olan öğrenme yollarını öğrencilere kazandırıp kazandırmadığımı denetlemez.	2,79	1,34	10
9. Okul müdürüm özel alan öğretim programlarına ilişkin gelişmeleri derslere yansıtıp yansıtmadığımı denetlemez.	2,96	1,40	7
10. Okul müdürüm konunun anlaşılması için önkoşul bilgi, beceri ve/veya değerlere öğrencilerin ne kadar sahip olduklarını yoklayıp yoklamadığımı denetlemez.	2,96	1,46	7
11. Okul müdürüm derste işlenen konuyu daha önceki konularla ilişkilendirip ilişkilendirmediğimi denetlemez.	3,11	1,36	2
12. Okul müdürüm üst düzey düşünme becerilerini teşvik eden sorgulama tekniklerini kullanıp kullanmadığımı denetlemez.	2,90	1,34	9
13. Okul müdürüm öğrencilerin öğrendiklerini yaşamları ile ilişkilendirecek yaratıp yaratmadığımı denetlemez.	2,97	1,38	6
14. Okul müdürüm teknoloji okuyazarı olup olmadığımı denetlemez.	3,09	1,37	3
Boyut ortalaması	2,97	1,18	

Tablo 9 değerlendirildiğinde, KKTC özel ve devlet ilkokullarında görev yapmakta olan öğretmen görüşlerine göre, müdürlerin sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutunda ilişkin denetiminin orta düzeyde ($\bar{X}=2,97$) yapıldığı saptanmıştır. Sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutunda okul müdürlerinin denetimine ilişkin yer alan tüm maddeler itibariyle öğretmen görüşleri “biraz katılıyorum” ($\bar{X}=2,77$ - $\bar{X}=3,12$) düzeyindedir.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetiminde Sınıf İçi Etkinlikler ve Öğrenciyi Yönlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmenlerin Cinsiyet ve Okul Türü Değişkenlerine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

İlkokul müdürlerinin ders denetimleriyle ilgili sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyet ve okul türü değişkenlerine göre bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. İlköğretim öğretmenlerin cinsiyet ve okul türü değişkenlerine göre ilkokul müdürlerinin ders denetiminde sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin görüşlerine ait bulgular (t-Testi)

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	P
Cinsiyet	Kadın	329	2,95	1,18	495	-,780	,436
	Erkek	168	3,04	1,20			
Okul türü	Özel	204	4,10	,51	495	28,957	,000
	Devlet	293	2,20	,84			

Tablo 10'a göre, cinsiyet değişkeni açısından KKTC ilkokullarında görevli öğretmenlerin, sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t_{(495)} = -,780, p > ,05$]. KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan erkek öğretmenlerin görüşleri ($\bar{X} = 3,04$), kadın öğretmenlerin görüşlerine göre ($\bar{X} = 2,95$), sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin göreceli olarak benzer düzeydedir.

Okul türü değişkeni açısından ise, KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin ders denetiminin sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin görüşleri karşılaştırıldığında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(495)} = 28,957, p < ,05$]. KKTC özel ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin müdürlerinin ders denetiminde sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin görüşleri "katılıyorum" düzeyinde iken ($\bar{X} = 4,10$), devlet ilkokullarında görevli öğretmenlerin ise "katılmıyorum" ($\bar{X} = 2,20$) düzeyindedir.

İlkokul Müdürlerinin Ders Denetiminde Sınıf İçi Etkinlikler ve Öğrenciyi Yönlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmenlerin Bölge, Denetim Süresi ve Hizmet Yılı Değişkenlerine Göre Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

İlkokul müdürlerinin ders denetimleriyle ilgili sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirmeye boyutuna ilişkin öğretmen görüşlerinin bölge, denetim ve hizmet yılı değişkenlerine göre bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. İlköğretim öğretmenlerin bölge, denetim süresi ve hizmet yılı değişkenlerine göre ilkokul müdürlerinin ders denetiminde sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin görüşlerine ait bulgular (ANOVA)

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Sheffe
Bölge	Lefkoşa	216	3,42	1,29	492	37,617	,000	1 – 2 1 – 4 1 – 5
	Gazimağusa	105	2,34	,99				
	Girne	108	3,32	,62				3 – 2
	Güzelyurt	38	2,01	,76				3 – 4
	İskele	30	1,98	,52				3 – 5
	Denetim süresi	0 – 3 saat	424	3,05	1,18	494	6,514	,002
4 – 6 saat		38	2,73	1,03				1 – 3
7 ve üzeri		30	2,36	1,16				
Hizmet yılı	0 – 5 yıl	110	2,85	1,16	492	,876	,478	-
	6 – 10 yıl	54	3,19	1,17				
	11 – 15 yıl	49	2,96	1,21				
	16 – 20 yıl	87	3,05	1,25				
	21 ve üzeri	197	2,96	1,17				

Tablo 11 incelendiğinde, KKTC ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin ilçe değişkeni açısından müdürlerinin denetim sırasında sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirmeye boyutuna ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmiştir [$F_{(4, 492)}=37,617$, $p<0.05$]. Hangi ilçe değişkenlerinin ortalamaları arasında farklılıklar olduğunu görmek için bir Sheffe testi incelenmiştir. Böylece; Lefkoşa ilçesinde olan öğretmenlerin görüşleri ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçelerinde olan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte; Girne ilçesinde de olan öğretmenlerin görüşleri ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçelerinde olan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

Tablo 11'e göre KKTC ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin denetim süresi değişkeni açısından müdürlerin denetim sırasında sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirmeye boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark belirlenmiştir [$F_{(2, 494)} = 6,514$, $p<0.05$]. Uygulanan Sheffe testi sonuçlarına göre; ilköğretim müdürlerinin ders denetimine 3 saate kadar ($\bar{X}=3,05$) ve 7 saat ve üzeri ($\bar{X}=2,36$) ayırdıkları süre görüşüne sahip olan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark vardır.

Hizmet yılı değişkeni açısından Tablo 11 incelendiğinde ise, KKTC ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin müdürlerin denetim sırasında sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirmeye boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark belirlenmemiştir [$F_{(4, 494)} = ,876, p>0.05$]. Araştırmaya katılan tüm öğretmenlerin müdürlerin denetim sırasında sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin görüşleri "biraz katılıyorum" düzeyindedir.

Tartışma ve Sonuç

KKTC ilköğretim okullarında görevli okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin öğretmen görüşleri belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma bulgularına göre, öğretmen görüşleri hem ölçek boyutları (planlama, sınıf yönetimi ve iletişimi, sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme) itibariyle hem ölçek genelinde "biraz katılıyorum" düzeyindedir. Bilge'nin (2011) Türkiye'de yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre ise, "İlkokul Müdürlerinin Ders Denetimleri ile İlgili Öğretmen Görüşleri" ölçeğinin üç boyutta da ortalaması "katılıyorum" düzeyinde belirtilmiştir. Benzer bir şekilde Kartal'ın (2007) ve Özbaş'ın (2002) yaptığı araştırmada da "plan, program ve öğretim uygulamasının denetimi" boyutlarıyla ilgili olan maddelerin "orta" düzeyde gerçekleştiği belirtilmiştir. Başka bir ifadeyle, Türkiye ilkokullarında müdürlerin ders denetiminin KKTC'ye göre daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

KKTC ilköğretim okullarında görev yapmakta olan erkek ve kadın öğretmenler arasında müdürlerin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan kadın ve erkek öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminin planlama boyutuna yönelik görüşlerinin benzer bir şekilde "biraz katılıyorum" düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Özmen'in (2004) "İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretmen Denetimindeki Etkililikleri - Cinsiyet ve Yaş Değişkenine göre Öğretmen Görüşleri" adlı çalışmasında erkek ve kadın öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmaması, bu araştırma sonucunu destekler niteliktedir. İki çalışmada da cinsiyet değişkeninin müdür denetiminde bir fark yaratmadığı göstermektedir. Okul türü değişkeni açısından ise, KKTC özel ve devlet ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin ders denetiminin planlama boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

KKTC özel ilkokullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin görüşleri, devlet ilkokullarında görevli öğretmenlerin görüşlerine göre anlamlı olarak daha yüksek düzeydedir. Başka bir ifadeyle KKTC özel ilkokul müdürlerinin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin daha hassas yaklaşıtları ifade edilebilir.

KKTC özel ilkokullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin ilçe değişkeni açısından okul müdürlerinin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmiştir. Bu fark, Lefkoşa ilçesi ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçeleri arasındadır. Benzer bir şekilde, Girne ilçesi ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçeleri arasında belirlenmiştir. Lefkoşa ve Girne ilçesinde görev yapan öğretmenlerin görüşleri arasında fark belirlenmemiştir. Yine benzer bir şekilde denetim süresi değişkeni açısından da okul müdürlerinin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri arasında anlamlı fark saptanmıştır. Bu fark, ilköğretim müdürlerinin ders denetim süresi 3 saate kadar ve 7 saat ve üzeri görüşüne sahip olan öğretmen görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Planlama boyutunda mesleki kıdem açısından ise, öğretmenlerin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Başka bir deyişle öğretmenlerin, okul müdürlerinin ders denetiminde planlama boyutuna ilişkin görüşleri (“biraz katılıyorum” düzeyinde), mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

KKTC devlet ve özel ilkokullarda görev yapmakta olan müdürlerin sınıf yönetimi ve iletişimine ilişkin denetiminin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Özel ve devlet ilkokullarında görev yapmakta olan öğretmen görüşlerine göre, müdürlerin sınıf yönetimi ve iletişimi boyutunda “öğretmenlerin derste öğrencilerin dikkatini çekerek onları motive edip etmediği”ni önemseddiği, fakat “derste öğretmenlerin öğrencilere isimleriyle hitap edip etmediğini” çok az denetlediği belirlenmiştir. Bu bulgulara göre, okul müdürleri, ders denetimlerinde öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili becerilerini denetlediği söylenebilir. Öğretmenin öğrenciyle iletişimi, eğitimin niteliğinin artması ve öğrencinin kendini ifade etmesi açısından önemlidir.

KKTC özel ve devlet ilköğretim okullarında görev yapmakta olan erkek ve kadın öğretmenlerin müdürlerin ders denetiminde sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan kadın ve erkek öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminin sınıf yönetimi ve

iletişimim boyutuna yönelik görüşleri benzer bir şekilde "biraz katılıyorum" düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Noyat'ın (2014), ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin okul yönetme yeterliklerinin öğretmen görüşlerini incelediği araştırmasında da, erkek ve kadın öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farkın bulunmaması bu araştırma sonucunu destekler niteliktedir. İki çalışmada da öğretmenlerin, okul müdürlerinin okul yönetme yeterlikleriyle ve ders denetimiyle ilgili görüşleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermektedir.

Okul türü değişkeni açısından ise, KKTC özel ve devlet ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminde sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. KKTC özel ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin müdürlerinin ders denetiminde sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri "katılıyorum" düzeyinde iken, devlet ilkokullarında görevli öğretmenlerin ise "katılmıyorum" düzeyindedir. Bölge değişkeni açısından da, KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminde sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri karşılaştırıldığında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bu anlamlı fark, planlama boyutunda da olduğu gibi Lefkoşa ilçesi ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçeleri arasındadır. Benzer bir şekilde Girne ilçesi ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçeleri arasında belirlenmiştir. Lefkoşa ve Girne ilçelerinde görev yapan öğretmenlerin görüşleri arasında fark belirlenmemiştir.

Yine benzer bir şekilde denetlenme süresi değişkeni açısından da, okul müdürlerinin ders denetiminde sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri arasında anlamlı fark saptanmıştır. Bu fark, ilköğretim müdürlerinin ders denetim süresi 3 saate kadar ve 7 saat ve üzeri görüşüne sahip olan öğretmen görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Sınıf yönetimi ve iletişimi boyutunda mesleki kıdem açısından ise, öğretmenlerin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Başka bir ifadeyle öğretmenlerin, okul müdürlerinin ders denetiminde sınıf yönetimi ve iletişimi boyutuna ilişkin görüşleri ("biraz katılıyorum" düzeyinde), mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

KKTC özel ve devlet ilkokullarında görev yapmakta olan müdürlerin sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirmeye yönelik denetiminin orta düzeyde

olduğu belirlenmiştir. Planlama ve sınıf yönetimi ve iletişimi boyutlarında olduğu gibi bu boyutta da cinsiyet değişkeni açısından öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. KKTC özel ve devlet ilköğretim okullarında görev yapmakta olan kadın ve erkek öğretmenlerin müdürlerin ders denetiminin sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna yönelik görüşleri benzer bir şekilde "biraz katılıyorum" düzeyde olduğu belirlenmiştir. Okul türü değişkeni açısından ise, KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin ders denetiminin sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık saptanmıştır.

KKTC özel ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin müdürlerinin ders denetiminde sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin görüşleri "katılıyorum" düzeyinde iken, devlet ilkokullarında görevli öğretmenlerin ise "katılmıyorum" düzeyindedir. Başka bir ifadeyle, özel ilkokullarda görev yapan öğretmenleri müdürlerinin ders denetiminde sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin denetimi çok az yaptığını ifade ederken, devlet ilkokullarında görevli öğretmenlerin ise, müdürlerinin ders denetiminde sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin denetimin yapılmadığı görüşüne katılmadıklarını görüşündedir. Danuşmaz'ın (2011) yaptığı ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin okul yönetme yeterliklerinin öğretmen görüşlerine göre devlet ve özel okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farkın bulunmaması bu araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

İlçe değişkeni açısından da, KKTC devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminde sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin görüşleri karşılaştırıldığında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bu anlamlı fark, planlama boyutunda da olduğu gibi Lefkoşa ilçesi ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçeleri arasındadır. Benzer bir şekilde Girne ilçesi ile Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele ilçeleri arasında da belirlenmiştir. Lefkoşa ve Girne ilçelerinde görev yapan öğretmenlerin görüşleri arasında fark belirlenmemiştir. Yine benzer bir şekilde denetlenme süresi değişkeni açısından da, okul müdürlerinin ders denetiminde sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri arasında anlamlı fark belirlenmiştir. Bu fark, ilköğretim müdürlerinin ders denetim süresi 3 saate kadar ve 7 saat ve üzeri görüşüne

sahip olan öğretmen görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. Sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirme boyutunda mesleki kıdem açısından ise, öğretmenlerin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Başka bir deyişle öğretmenlerin, okul müdürlerinin ders denetiminde sınıf içi etkinlikler ve öğrenciyi yönlendirmeye boyutuna ilişkin görüşleri “biraz katılıyorum” düzeyinde olup mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Bu araştırmada ilkökullerinin ders denetimine ilişkin öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde, KKTC’de genel anlamda ilkökullerinin ders denetim görevlerini az yerine getirdikleri ortaya çıkmıştır. Öncel’in (2006) ve Maden’in (2008) araştırmaları da bu çalışmayı destekleyici sonuçlar göstermektedir. Öncel’in (2006) araştırmasında müdürlerin denetimle ilgili yeterlikleri, “düşük düzeyde” olduğu ortaya çıkmıştır. Maden’de (2008), okul müdürlerinin denetleme ve değerlendirme görevlerini sürekli olarak yapmadıkları, denetimi ara sıra ya da hiç sayılacak kadar az yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmalara göre, ilkökullerde görev yapmakta olan müdürlerin denetim görevlerini yerine getirmedikleri veya çok az yerine getirdikleri söylenebilir. Ayrıca denetim konusunda da yetersiz oldukları söylenebilir. Bunun sebebi de okul müdürlerinin yönetim ve denetim alanında eğitim almamış ve kendilerini denetim alanında yetiştirmemiş olmaları olabilir.

Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda; KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı her eğitim-öğretim yılı öncesi eğitim yönetimi ve denetimi lisansüstü programları yürüten üniversiteler ile işbirliği yaparak, okul müdürlerine yönelik: İlköğretim müdürlerinin okullarda sınıf içi ders denetimlerinin sıklığını, denetim süresi ve denetim sonrası öğretmenlere dönütlerinin önemini; Sınıf içi ders denetimlerinin sonuç odaklı değil, süreç odaklı olmasının önemini; Huzurlu ve güvenilir bir ortam oluşturmak için, okul müdürlerinin öğretmenleri ile denetim öncesi görüşmelerinin önemini; Etkili iletişim becerilerinin denetim sürecindeki önemini; Denetimi sürecinde çeşitli denetim yöntem ve tekniklerinden faydalanmanın önemini vurgulayan hizmet içi eğitimleri düzenlemelidir. Ayrıca, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı’na bağlı ilköğretim dairesi tarafından ilkökullerinin ders denetimini gerçekleştirmesinde kullanılacak “Sınıf içi ders denetim formu” akademisyenler, okul müdürleri ve öğretmenler ile işbirliği içerisinde geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.

Bunun yanı sıra, KKTC'nin beş ilçesinde uygulanan bu çalışmada ilkokul müdürlerinin ders denetimleri ile ilgili öğretmen görüşlerine başvurulmuştur. İlkokul müdürlerinin ders denetimleri ile ilgili öğretmenlerle birlikte yöneticilerin de görüşlerine başvurularak karşılaştırmalı bir araştırma da yapılabilir. Bu çalışmada nicel yaklaşım benimsenmiştir. Dolayısıyla benzer konuda yapılacak araştırmalar nitel araştırma yaklaşımını benimseyerek odak gruplarla da yapılmalıdır. Yine nitel araştırma yaklaşımı aracılığıyla akademisyenlerin, eğitim denetmenlerinin, okul müdürlerinin ve öğretmenlerin görüşlerine başvurularak KKTC Eğitim Sistemi'ne özgü eğitim denetimi modeli geliştirilmelidir.

EXTENDED ABSTRACT

**The Evaluation Of The Teachers Opinions Towards
The Primary School Principal Supervision:
Trnc Sample**

*

Oksana Manolova Yalçın – Bilin Engin Davut
Erciyes University, Ministry of National Education

The most important factor that makes up a society is individuals and the interaction between individuals as well. These relationships between individuals should be well organized. Therefore, individuals have developed some certain systems that keep the interaction and communication among themselves in a certain order. The education system is the most important one of these systems. The priority and the most important aim in education is to train; self-sufficient individuals who know how to think, can access relevant and correct information quickly, learn and learn how to learn, support free enterprise, and self-sufficient. As a result of this, education is the process of training individuals for specific purposes. Some specific processes need to be done to reach these goals. The most important factor in these processes was only the change and the adaptation to change. The changes that occurring in these processes should be kept under control and should be done on time. Also, whether the existing process is feasible or the quality of the existing process should always be supervised. In other words, the effectiveness of the education system reveals educational supervision. As Özmen and Güngör (2008) stated that, educational supervision functions both theoretically and practically in terms of what is prior in order to achieve the predetermined goals and to analyze and evaluate the current educational situation, and how to improve the professional development of teachers.

The aim of supervision in education is to improve school success and teaching and also increase student success as well. Supervision is very essential to improve quality and increase success in education. Another important aim of supervision in education is to provide an opportunity such as ensuring the professional development of teachers, revising and rearranging educational objectives, ensuring the development of teaching methods and improving the

evaluation of education. One of the most important issues for schools to raise students and provide effective education is the well management. Good management is definitely with a good manager together. A good management would not be without supervision. Because supervision is a process to keep up with the rapid change and adapt the development. Özden (2013) argues that the mission of training students as a successful individual in the information age is the duty of teachers and he suggest that school administrators with leadership qualities should be able to develop and motivate the teachers to fulfill the mission. In other words, as Taymaz (2005) remarks, it should not be forgotten that supervision is not only the mission of the supervisors, but also the school administrators who are more closely involved to the functioning of the school and who are always concerned with the school. The aim of the school management is to sustain the school in accordance with the determined goals and objectives. The most important person here is surely the school principal as an administrator. The principal is responsible for both the management task and the supervision of education at the school. School principals have many missions related to the functioning of the school. Some of these missions are to provide the fulfillment of the goals set by the school within an academic year, to ensure that the school carries on according to its aims and to supervise the practices in the school and the classroom. In order to provide all these goals supervision is also needed. The education system, which is a dynamic process, will never accomplish without supervision. In schools, supervision should be made for both students and employees, and the feedback should be given immediately. According to (Şişman, 2002), the principal can supervise the classes and lessons by observing, and monitor the educational process. According to Jwaideh (1984), the most important qualities that an effective principal should have are the specifications of flexibility, supporting innovation and can form the tasks of the school (cited by Sharp and Walter, 2003).

According to Ergen and Eşiyok (2017), the fact that the principals working in primary schools have more tasks and responsibilities in one academic year caused the principals to fail to perform their supervisory roles. However, like other tasks, the importance of supervision should be taken into consideration and classroom activities should be supervised in order for the control of supervision to be effective. And also the principals are expected to give the feedback immediately after the supervision.

In order to determine the school principal's supervision working in TRNC primary schools according to the primary school teachers' opinions, a scanning model, which is a descriptive research type, was used in this research.

In this research the universe consists of 1572 teachers working in public and private primary schools in the TRNC affiliated to the Ministry of National Education and Culture in the academic year of 2015-2016. Since it is not possible to reach the population of all teachers working in all of the public and private primary schools, the sampling method was carried out through with 289 teachers working in public primary schools and 202 teachers working in private primary schools from five districts of TRNC, with a 95% confidence level and a margin of error of 5% consists of 491 teachers in total. In order to keep the survey return percentage high, the number of samples distributed was higher than the number that should be in each district and in this study, statistical processes have been made (497) with the numbers that are more than necessary (491).

In order to obtaining data from the participants, the scale of "Teachers' views about the supervision of primary school principals" scale is used which was developed by Bilge (2014). While preparing this scale she benefited from the "Teacher Evaluation Form" prepared by the Ministry of Education (ME) in 2011. This scale consists of 32 items that determine teachers' opinions according to the school principals' supervision. The scale consists of 32 items, 18 of which are positive and 14 of which are negative, in three dimensions including planning, classroom management and communication, and classroom activities and directing students. In the scope of the research, the Cronbach alpha reliability coefficient of the "Teachers' views about the supervision of primary school principals" scale is $\alpha = .98$. In terms of the three dimensions, the planning dimension of the scale was calculated as $\alpha = .95$, the classroom management and communication dimension was calculated as $\alpha = .96$ and the classroom activities and student orientation dimension was calculated as $\alpha = .98$. As a result of the analysis, factor values are between .483 and .902. The factor values in the planning dimension of the scale are between .817 and .910, the factor values in the classroom management and communication dimension are between .626 and .915, and the factor values in the classroom activities and orientation dimension are between .745 and .904 determined as in these three factors.

In analysis of data, the arithmetic mean and standard deviation of the descriptive statistical values related to the frequency of using using dimensions related to “The dimension of “The supervision of primary school principals” were calculated. In the inferential statistics on the sub-problems of this research, t-test in the analysis of gender and school type and One-Way ANOVA was used in the analysis of the region. In the case of significant difference, Scheffe test was applied.

According to the findings of the study, which was conducted to determine the teachers’ views about the supervision of the principals in the public and private primary schools of the TRNC, are both at the scale level and in the dimensions of planning, classroom management and communication, classroom activities and student orientation is at the level of "I agree".

In the dimensions of planning, classroom management and communication, classroom activities and student orientation in the scale, the teachers’ views about the supervision of the principals in the Turkish Republic of Northern Cyprus do not show a statistically significant difference on the scale in terms of gender and years of service.

However, in terms of school type variable, a significant difference was found between the opinions of teachers working in TRNC public and private primary schools regarding the planning, classroom management and communication, classroom activities and the student orientation.

The opinions of teachers working in private primary schools in TRNC regarding the planning dimension of school principals are significantly higher than the opinions of teachers working in public primary schools.

It was stated that there is a statistically significant difference between the opinions of teachers working in private primary schools in TRNC regarding the region variable in terms of primary school principals supervision of planning, classroom management and communication, classroom activities and student orientation. This difference is between Nicosia and Famagusta, Güzelyurt and İskele regions. Similarly, it was determined between the regions of Girne and Famagusta, Guzelyurt and Iskele. There is no difference between the opinions of teachers working in Nicosia and Kyrenia region. Similarly, in terms of the duration of the supervision variable, a significant difference was determined between the opinions of the teachers about the principals’ planning, classroom management and communication, classroom activities and the direction of the student orientation.

This difference was determined to be among the teachers who have the opinions that the primary school principals should have the supervision duration of 3 hours and 7 hours or more.

In this research, when the opinions of the teachers were evaluated, it has been notified that primary school principals in the TRNC generally perform lesson duties. The studies of Öncel (2006) and Maden (2008) also show supporting results for this study. In the research of Öncel (2006), it has been determined that the managers' role of supervision is the level of "low". Also, Maden (2008) concluded that, the school principals do not perform their supervision and evaluation tasks continuously, and they are done this with little or occasional attention. According to these researches, it can be said that the principals working in primary schools do not fulfill their supervision duties or do just very little. Besides, it can also be said that they are insufficient in supervision. And the reason for this can be that the school principals may not have been trained in the field of management and supervision and did not train themselves, too.

Kaynakça / References

- Atkins, A. O. (2006). Teachers' opinions of the teacher evaluation process. *Educational Resources Information Center (ERIC)*, (2-13).
- Bakır, Ü. (2007). *İlköğretim okul yöneticilerinin değerlendirme rollerine ilişkin öğretmen görüşleri*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Bıkmaz, B. K. (2018). *KKTC eğitim denetiminde yaşanan problemlere ilişkin emekli yönetici ve denetmen görüşleri*. Yüksek lisans tezi. GAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı. Girne-KKTC.
- Bilge, E. (2014). *İlkokul müdürlerinin ders denetimleri ile ilgili öğretmen görüşleri*. Yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara. Pegem Akademi.
- Danışmaz, İ. (2011). *İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin okul yönetme yeterliklerinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi. İstanbul.
- Ergen, H. ve Eşiyok, İ. (2017). Okul müdürlerinin ders denetimi yapmalarına ilişkin öğretmen görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 2-19.

- Glanz, J., Shulman, V. ve Sullivan, S. (2007). Impact of instructional supervision on student achievement: can we make the connection? *Paper Presented at the Annual Conference of the American Educational Research Association*. 1-28. Chicago.
- Göktaş, A. (2008). *İlköğretim okulu müdürlerinin ve ilköğretim müfettişlerinin ders denetimine ilişkin yeterliklerinin sınıf öğretmenlerince değerlendirilmesi:Kırıkkale İl Örneği*. Yüksek lisans tezi. Kırıkkale Üniversitesi. Kırıkkale.
- İnal, A. (2008). *İlköğretim okullarında yapılan denetimlerde müfettişlerin tutum ve davranışlarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- KKTC İçişleri Bakanlığı, (2020). *Mülki yönetim ve bölümleri yasası*. 28.04.2020 tarihinde <https://icisleri.gov.ct.tr/Bakanlik/Kaymakamlıklar> adresinden alınmıştır.
- Koçak, F. ve Helvacı, M. A. (2011). Okul yöneticilerinin etkililiği: Uşak ili örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1(1), 33-55.
- Koşar, S. ve Buran, K. (2019). Okul müdürlerinin ders denetim faaliyetlerinin öğretimsel liderlik bağlamında incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 1232-1265.
- Kurt, S. (2009). *İlköğretim kurumlarındaki yöneticilerin denetleme faaliyetlerine ilişkin yönetici görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Maden, A. (2008). *Mesleki eğitimdeki müdürlerin denetleme ve değerlendirme yetkilerini kullanmadaki yeterlilikleri*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Manolova Yalçın, O. ve Ayan, M. (2020). KKTC, Türkiye ve İsveç eğitim denetimi sistemlerinin karşılaştırılması olarak incelemesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 12-26.
- Minnear Peplinski R. M. (2009). *Principals' and teachers' perceptions of teacher supervision*. Unpublished Doctoral Dissertation, Las Vegas: University of Nevada.
- Noyat, H. (2014). *İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin okul yönetme yeterliklerinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Zirve Üniversitesi, Gaziantep.
- Öncel, Y. (2006). *İlköğretim okulu müdürlerinin denetimdeki rol ve yeterlikleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Şanlıurfa.
- Özbaş, M. (2002). *İlköğretim okulu müdürlerinin sınıf içi etkinliklerin denetiminde yapmaları gereken ve yapmakta oldukları işler konusunda müdür ve öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

- Özden, Y. (2013). *Eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özmen, F. ve Güngör, A. (2008). Eğitim denetimde etik. *Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 137-155.
- Peker, S. ve Selçuk, G. (2011). Okul müdürlerinin yeterliklerinin eğitim öğretim sürecine etkisi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 472-480.
- Sharp, W. L. ve Walter, J.K. (2003). *The principal as school manager* (Second edition). Maryland, Scarecrow Pres Inc. (e-book)
- Spaulding, A. (2010). Life in schools-a qualitative study of teacher perspectives on the politics of principals: Ineffective leadership behaviors and their consequences upon teacher thinking and behavior. *School Leadership Management*, 17(1), 39-56.
- Şişman, M. (2002). *Öğretim liderliği*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Taymaz, H. (2005). *Okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tonbul, Y. ve Baysülen, E. (2017). Ders denetimi ile ilgili yönetmelik değişikliğinin maarif müfettişlerinin, okul müdürlerinin ve öğretmenlerin görüşleri açısından değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 16(1), 299-311.
- Uçar, R. (2012). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin sınıflarındaki denetim uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 82-96.
- Williams, R. (2007). *A case study in clinical supervision: moving from an evaluation to a supervision mode*. Unpublished Thesis. The Pennsylvania State University. Pennsylvania.
- Yeşil, D. ve Kış, A. (2015). Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Ebed, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 27-45.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Manolova Yalçın, O. ve Engin Davut, B. (2020). İlkokul müdürlerinin ders denetimlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi : KKTC örneği *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(10. Yıl Özel Sayısı), 4816-4846. DOI: 10.26466/opus.723883